

Umění porozumění

V duchu jsem se rozhodl jet na benátské bienále současného výtvarného umění.

Benátky jsou úchvatné město. Zvláště, co se týče architektury. Místo silnic řeky, po nichž se elegantně vznášejí gondoly podobné legendárním černým drakům... najednou most... honosné dóžecí paláce... ulice a uličky široké tak akorát na rozpětí paží... a domy jsou si tak blízko, jako bývali snad i lidé v nich.

Zavítal jsem také do nejslavnějšího benátského chrámu, chrámu sv. Marka. Toužil jsem po setkání s Bohem, po ztišení před svým Pánem. Proč však i to nespojit s kulturním zážitkem...? Bylo to časně k ránu (a žádná dekadence v tom nebyla). Kontury obdivuhodné raně románské stavby (se silným vlivem byzantského slohu) nabyly neobyčejného kouzla.

V chrámě Páně nebylo mnoho lidí; štěstí, že jsem se tam vůbec dostal. Jedna stará paní zametala cestičky mezi lavicemi. Neuměl jsem ani slovo italsky (snad dvě tři, avšak vyslovit je bylo pro mne nemožno), chtěl jsem tedy co nejrychleji zmizet v prázdnou lavici a uniknout kontaktu s tou ženou. Ale jejímu pohledu jsem se vyhnout nestačil. V rozpacích jsem na ni zlomek vteřiny civěl a na omluvu se mé rty mírně usmály, jako by chtěly říci: „Dobré jitro, promiňte, že jsem se sem tak

vetřel, jsem tu cizí; nechci Vás rušit ve Vaší službě...“ nebo něco podobného. Stará paní se pousmála (trošku lišáckým úsměvem podtrženým linkou vrásky kolem suchých úst) a její přímý, laskavý pohled ke mně pravil: „Dobré ráno, vůbec nerušíš; pojď dál, buď vítán v domě mého Krále...“ Usmál jsem se na ni naplno a ona věděla, že všechny rozpaky z nečekaného shledání vzaly za své.

Pokračovala dál v zemetání, já se posadil opodál do liduprázdné lavice; jako doma. V tiché modlitbě se můj zrak občas stočil na onu stařenu. Nezametala - ona přímo tančila. Tančila v chrámových meziprostorech složitou, pomalou a pevnou sarabandu, pokornou, vážnou a zároveň lehkou, samozřejmou a půvabnou jako kreace mladičké baletky.

Sem tam vešlo několik lidí, ženy v upnutých šátcích, muži v černých brýlích. Někdo k ní prohodil: „Bon giorno!“ Lhostejnost pronesených slov však nebyla s to donést pozdrav k vetším uším a echo obrovské lodi mi tu větu přehrálalo v ještě prázdnější tónině.

Tak jsme tam byli asi jen já a ta Benátčanka v opravdickém společenství. Mlčky, blízko sebe jak staří přátelé, jež si rozumí i beze slov. Jindy mám z takové komunikace strach, často nevím, pročpak můj bližní nic neříká - plácl jsem něco nevhodného, jsem mu krajně nepřijemný nebo si už nemáme co říct...? Zde ne. Vstal jsem, potěšen z tohoto ztišení; ze setkání s Bohem i se svou sestrou.

„Nashledanou, paní, rád jsem Vás poznal.“ „Vale, mladiče, buď s Bohem,“ řekly si naše usměvavé oči u východu.

Venku jsem se pak ještě kochal raně románským sv. Markem (silně byzantským) ozářeným ranním světlem. Ovšem daleko více mne oslovilo to živé, prosté mlčení než chladná řeč skvělé architektury.

